ZAANS SYMFONIE ORKEST

voorjaarsconcert

onder leiding van

Berend van Halsema

solisten:

Sebastiaan van Halsema, cello

Jeroen Dupont, viool

zondag 3 juni 2018, 15.00 uur

Kogerkerk, Koog aan de Zaan

Tevens toegangsbewijs

Pianostudionoordholland.nl

Voor stemmen, leren pianospelen en/of aanschaf van een occasion.

Bel me voor een afspraak en kom langs in de studio aan de Hamerstraat 4, Amsterdam (Noord, vlakbij Jumbo Foodmarkt).

info@pianostemmernoordholland.nl

ZAANS SYMFONIE ORKEST

Robert Schumann

Ouverture uit: Ouverture, Scherzo und Finale. Op. 52
Andante con moto
Allegro

Ludwig van Beethoven

Romance No. 2 voor viool en orkest in F groot, opus 50
Adagio cantabile

Antonin Dvořák

Rondo voor cello en orkest in G mineur, opus 94
Allegretto grazioso
Andante
Allegro

Gaetano Donizetti

Concertino voor viool, cello en kamerorkest
Allegro ma non troppo
Andante
Rondo: Allegro moderato

PAUZE

Johann Wilhelm Wilms

Sinfonie Nr.6, in d opus 58
Adagio, Allegro molto e con fuoco
Andante quasi allegretto e grazioso
Scherzo : Allegro
Rondo : Allegro molto

‘Het blijft in de familie’ was de openingszin van het programmaboekje van het voorjaarsconcert van vorig jaar. Die zin doelde op de solisten van dat concert en dat van het jaar ervoor: Mariëtte Gort en haar zoon Joep van Beijnum. Zij speelde het fameuze celloconcert van Schumann en hij het schitterende vioolconcert van Mendelssohn. Hij had overigens eerder al met het ZSO het wereldberoemde vioolconcert van Bruch gespeeld.

Ook dit jaar kan de eerste zin ‘het blijft in de familie’ luiden. Het is immers vader Berend van Halsema die het orkest dirigeert, dat zijn zoon Sebastiaan begeleidt. Hij is overigens een ‘oude’ bekende. In 2007 speelde hij, student nog, bij het ZSO de sterren van de hemel in de Variaties op een Rococothema van Tchaikovsky en in 2012 liet hij in het celloconcert van Saint Saëns horen dat hij in die tussentijd nog weer heel veel had bijgeleerd. Het ZSO is uiteraard heel blij met deze hernieuwde kennismaking.

De andere solist is voor het ZSO een ‘nieuwe’, maar wel met een enorme staat van dienst, zoals te lezen is in zijn biografie verderop in dit boekje. Met deze jonge en inmiddels gelauwerde solisten zet het Zaans Symfonie Orkest zijn traditie voort om een podium te bieden aan ‘Zaanse’ solisten. Het is inmiddels een illustere reeks geworden. Denk naast de hierboven al genoemde vioolconcerten van Bruch en Mendelssohn en de optredens van Sebastiaan van Halsema bijvoorbeeld aan de pianisten Jesse Ang en

Tijmen Veltman, met het vijfde pianoconcert van Beethoven, aan Chris van Balen met het celloconcert van Haydn, aan Marianne Smit met het harpconcert van Boieldieu of aan Bob van der Ent met het vioolconcert van Dvořák.

Het concert van vanmiddag opent, als gebruikelijk, met een ouverture en wel een van Schumann. Daarna is het beurt aan de solisten. Eerst Jeroen Dupont in de Romance van Beethoven; daarna Sebastiaan van Halsema in het Rondo van Dvořák en daarna samen in het Concertino van Donizetti. Na de pauze volgt de grote zesde symfonie van de Nederlandse componist Wilms. De stukken zijn aanvankelijk ingestudeerd onder leiding van Guido Müller, tot hij wegens ziekte moest afhaken. Het orkest is blij in Berend van Halsema iemand gevonden te hebben die het orkest bij de hand heeft genomen tot dit concert. De blazerssectie heeft een aantal keren afzonderlijk gerepeteerd onder leiding van repetitor Endhi Houthuijsen, de trompettist in het orkest.

Het ZSO geeft in het najaar nog twee concerten. Op 15 september organiseert het weer een scratchdag. Na operakoren van Verdi en Bizet en befaamde stukken uit het oratorium Messiah van Händel, staat dit keer een ander oratorium centraal, namelijk Die Jahreszeiten van Haydn. Het orkest nodigt zangers uit om een dag lang onder leiding van Piet Hulsbos acht koren te oefenen. Ondertussen repeteert het orkest met zoveel mogelijk instromende instrumentalisten de begeleidende muziek. Aan het eind van de dag vindt dan een gezamenlijke uitvoering plaats. Dat gebeurt allemaal op zaterdag 15 september en de uitvoering begint om half vijf. Als u wilt meezingen of -spelen, bent u van harte welkom na inschrijving.

Twee maanden later, op zondag 18 november, volgt het najaarsconcert voor jonge talenten. Het wordt al weer het derde jaar dat het orkest zo'n concert organiseert. Jonge solisten, in leeftijd variërend van elf tot zestien jaar, speelden prachtige solostukken op de piano, de (alt)viool en cello. Het nieuwe concert wordt vast en zeker ook prachtig.

Het ZSO staat dit voorjaarsconcert 2018 onder leiding van Berend van Halsema. Ook bij het najaarsconcert vorig jaar stond hij al voor het orkest als vervanger van de wegens ziekte verhinderde vaste dirigent Guido Müller. Sindsdien leidt hij de repetities en de concerten. Het wordt voor hem een bijzonder concert, omdat zijn zoon Sebastiaan een van de solisten is.

Berend van Halsema is voor velen geen onbekende. Al 35 jaar geeft hij blokfluit- en hoboles op wat vroeger de Muziekschool heette en nu FluXus. Rijen Zaanse kinderen hebben van hem blokfluitles gehad. Voor velen van hen was dat de opstap naar een verdere muzikale carrière; anderen bleven de blokfluit trouw en leerden het instrument goed te bespelen. De hoboïsten in de diverse Zaanse orkesten zijn veelal door hem opgeleid.
Van Halsema, afkomstig uit Friesland, studeerde blokfluit bij Cees Boeke en hobo bij Carlo Ravelli aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam. Naast les geven bij FluXus op de beide genoemde instrumenten geeft hij daar ook ensemblespel. Daarnaast werkt hij voor FluXus als docent muziek in klassen van verschillende basisscholen met als doel muzieklessen te verankeren in het basisonderwijs. Hij is wat dat betreft een ambassadeur van het zelf actief muziek maken.
Als uitvoerend musicus speelde hij op freelance basis in vele orkesten en ensembles en verleent hij zijn medewerking aan vele uitvoeringen van met name Bach cantates. Hier bespeelt hij ook de barokhobo.
De techniek van het dirigeren leerde hij van de dirigenten onder wier leiding hij speelde. Dat bracht hij onder andere in praktijk bij het Amsterdamse orkest En Suite.

Het Zaans Symfonie Orkest kampt met hetzelfde probleem als waarmee veel verenigingen te maken hebben: gebrek aan geld. De eigen middelen zijn niet toereikend om dat te realiseren wat het orkest doet. Dat kan alleen dankzij de steun van donateurs, vrienden van het orkest, en een aantal instellingen. Dirigent, bestuur en leden zijn dan ook zeer erkentelijk voor de steun van al diegenen die het Zaans Symfonie Orkest willen blijven steunen met een donatie.
In het bijzonder dankt het orkest:

TATE & LYLE

ZNSTD

Gerrit Blaauw Fonds

Jeroen Dupont, voorheen bekend onder de naam Van der Wel, (Den Haag 1987) begon met vioolspelen bij Anneke Schilt aan de Muziekschool in Amstelveen. Daarna werd Coosje Wijzenbeek zijn lerares. In die tijd won hij al zijn eerste prijzen onder andere bij de Iordens Viooldagen en het Davina van Wely vioolconcours. Van 1997 tot 2003 kreeg hij vioolonderricht van Herman Krebbers aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Daarna was hij leerling bij Vera Beths. Ondertussen studeerde hij een half jaar in Parijs bij Roland Daugareil. In 2007 won hij in het Concertgebouw de eerste prijs bij het prestigieuze Nationaal Vioolconcours Oskar Back en een jaar later behaalde hij zijn diploma met onderscheiding voor zijn vertolking van de derde vioolsonate 'Dans le caractère populaire Roumaine' van George Enescu. Aan de Academia Chigiana in Siena volgde hij een masterclass bij de Italiaanse vioolvirtuoos Giuliano Carmignola. Dupont soleerde bij diverse orkesten, bijvoorbeeld bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Bombay Philharmonic Chamber Orchestra. Bij het Concertgebouw Kamerorkest speelde hij het Rondo in A groot van Schubert en Adagio en Rondo van Mozart. In 2011 voerde hij Tzigane van Ravel en Poème van Chausson uit met het Limburgs Symfonie Orkest onder leiding van Ed Spanjaard. In september 2016 vertolkte hij Extase van Eugène Ysaÿe voor een nieuwe choreografie van Toer van Schayk bij het Nationaal Ballet. Ook als componist is hij actief. Zo schreef hij onder andere viooldueten en een divertimento voor strijkorkest.

Sebastiaan van Halsema

(Amsterdam 1985) begon als zesjarige met cellospelen bij Denise Rosing aan de Gemeentelijke Muziekschool Zaanstad. 12 Jaar was hij toen hij werd aangenomen in de Jong Talentklas van het Amsterdams Conservatorium, waar hij zes jaar studeerde bij Maarten Mostert. Sebastiaan vervolgde zijn studie aan de Guildhall School of Music & Drama te Londen bij Louise Hopkins. In 2008 slaagde hij cum laude voor zijn Bachelorexamen en ontving ook het prestigieuze Concert Recital Diploma. Vervolgens rondde hij in 2010 zijn Mastersexamen succesvol af aan dezelfde school.

Sebastiaan nam deel aan verschillende muziekfestivals, waaronder: IMS Prussia Cove, Bowdoin International Music Festival en Holland Music Sessions. Hij volgde masterclasses bij onder anderen Anner Bijlsma, Paul Katz, Steven Doane, Pieter Wispelwey en kamermuziek-masterclasses bij onder anderen Mstislav Rostropovich, Gary Hoffman, Valeria Szervánszky, Nobuku Imai en het Florestan trio.

Hij was prijswinnaar tijdens de nationale finale van het Prinses Christina Concours van 2003 en winnaar van verschillende beurzen waaronder de Martin Musical Scholarship Fund award. Hij soleert regelmatig met orkest. Hij speelde bijvoorbeeld met het Nederlands Promenade Orkest, het Nederlands Jeugd Strijk Orkest, Noordhollands Jeugd Orkest, met werken van onder anderen Tchaikovsky, Vivaldi, Dvořák en C.P.E. Bach. Sinds 2012 is hij plaatsvervangend aanvoerder cello in het Orkest van het Oosten dat onder leiding staat van Ed Spanjaard, het orkest dat bij het grote publiek vooral bekend is van Maestro.

De nabije toekomst

Op zaterdag 15 september organiseert het Zaans Symfonie Orkest weer een scratchdag. Dit jaar met fragmenten uit het oratorium Die Jahreszeiten van Haydn.

Het orkest nodigt daartoe zangers en instrumentalisten uit om een dag lang acht koren en een instrumentaal deel uit dit oratrorium in te studeren. De zangers oefenen onder leiding van Piet Hulsbos. Ondertussen oefent het orkest, met tal van 'instromers' de begeleidende muziek onder leiding van Berend van Halsema. Aan het eind van de dag vindt een gezamenlijk concert plaats in de Kogerkerk.

Op zondag 18 november treden jonge Zaanse muzikanten op in het Talentenconcert.

Scratchdag 2016

Het Zaans Symfonie Orkest stamt uit de Toonkunsttraditie van de negentiende eeuw. Overal in het land werden Toonkunstkoren opgericht in een streven de bevolking van cultuur te laten genieten. De afdeling voor Zaandam en omstreken werd pas laat opgericht en wel op 20 juni 1924, als koorvereniging. Er was ook een Zaanse Orkestvereniging die was opgericht in 1920 en onder leiding stond van G. Lindeman. Hij werd in 1926 opgevolgd door Piet Swager. In 1930 werd Piet van Mever benoemd die ook het Zaans Kamerorkest dirigeerde. De Zaanse Orkestvereniging begeleidde onder andere de uitvoeringen van het Toonkunstkoor van Bachs Matthäeus Passion Na de oorlog gingen koor en orkest samen verder onder de naam Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, afdeling Zaandam en omstreken. De eerste dirigent (1945 - 1946) was F.J. Sicking. De vereniging kwam tot bloei onder de dirigenten Roelof Krol (1947 – 1954) en Paul Geugjes (1955- 1967).

MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER

TOONKUNST

AFDELING ZAANDAM EN OMSTREKEN

CONCERT

OP WOENSDAG 18 NOVEMBER 1964
in de Nederlands Hervormde Kerk
Oostzijde, Zaandam

Aanvang 8 uur Opening kerkgebouw 7.30 uur

TOONKUNST-ORKEST o.l.v. PAUL GEUGJES
TOONKUNSTKOOR o.l.v. BERNARD BARTELINK

Met medewerking van

Ruud van der Brugge, hobo
Raph. Jessurun Cardozo, fluit
Maria Suchèl, sopraan
Peter de Vos, bas
Cor Kroonenberg, orgel

Uitgevoerd worden:

SCHUBERT	Symphonie nr. 5
VIVALDI	Concert in c-majeur voor hobo en fluit
MASSENET	Scenes pittoresques
SWEELINCK	Psalm cansio sacra
HAYDN	Nelson mis

KAARTEN VERKRIJGBAAR BIJ

BALJETS BOEKENCENTRALE Westzijde 192, Zaandam
BOEKHANDEL GRAS Czaar Lindemanstraat 23, Zaandam
FILIAAL Zaanstraat 61, Koog aan de Zaan
BOEKHANDEL GUIT Hoogstraat 102, Koog aan de Zaan
FIRMA J. WEIJARS Top Lagendijk 155, Zaandijk
FIRMA COUWENHOVEN Wijkerkweg 52, Wormerveer
Boekhandel Fa. KNIJNENBERG Dorpsstraat, Krommenie
BOEKHANDEL WEIN Zaanstraat 33, Wormerveer
ZAANDAMSE GEMEENSCHAP Gedempte Gracht 79, Zaandam
DE LEDEN VAN KOOR EN ORKEST

Toegangsprijs f 2.- **Scholierenkaarten f 1.-**

De koorafdeling werd in 1976 opgeheven als gevolg van een gebrek aan herenleden. De orkestafdeling bestaat nog steeds en heet tegenwoordig Zaans Symfonie Orkest. In 2020 bestaat het orkest dus honderd jaar. De naam van het orkest is overigens niet nieuw, want al in 1907 trad een Zaans Symphonie Orkest op onder leiding van W.A. Verkennis, de muziekleraar van de H.B.S. De leden van dit gelegenheidsorkest waren leerlingen van de school.

Robert Alexander Schumann, 1810-1856, toonde al op jonge leeftijd grote belangstelling voor muziek en literatuur te hebben. Zeven jaar oud ‘componeerde’ hij zijn eerste muziekwerk en genoot van de muzieklessen van de plaatselijke organist in Zwickau. Toch ging hij rechten studeren. Dat hij even plotseling weer koos voor de muziek, laat zien dat hij ook in zijn leven op en top een romanticus was: het geluk is altijd elders. Een Franz-Schubert-liederenavond trok hem over de streep. Toen hij niet lang daarna het pianospel van het negenjarige wonderkind Clara Wieck hoorde, wilde hij dat ook en werd hij leerling bij haar vader, de beroemde muziekpedagoog Friedrich Wieck. Over wat dat allemaal teweeg heeft gebracht, zijn boekenplanken vol geschreven. Door zijn maniakale streven een virtuoos pianist te worden, forceerde hij echter zijn linkerhand. Zijn droom spatte uiteen en noodzaakte hem voor de zoveelste keer een carrièreswitch te maken: hij stortte zich, wederom met volledige overgave, op het componeren. Dat resulteerde onder andere in twee prachtige werken voor cello. In de eerste plaats de ontroerende Fünf Stücke im Volkston en niet minder bekend zijn in twee weken gecomponeerde fenomenale celloconcert in A. Vorig jaar mocht het ZSO solist Mariëtte Gort begeleiden in dit prachtige stuk. Naast veel pianomuziek schreef hij ook zes symfonieën.
En ook hierbij was weer sprake van een bijzondere aanleiding. Bij een bezoek aan Wenen hoorde hij Schuberts negende symfonie, de ‘Grote’. Hij beschouwde die als de ideale romantische symfonie, ook door de afwijkende instrumentatie. Zoiets wilde hij ook. In zegge en schrijve vier dagen componeerde hij zijn eerste symfonie, de ‘Frühlingssymfonie’. Het was januari 1841. En hij ging door met een tweede, die het uiteindelijk niet werd.

De ouverture die het Zaans Symfonie Orkest als opening van het voorjaarsconcert speelt, is het eerste deel van zijn opus 52, geschreven in drie weken tijd in 1841. Het draagt als volledige titel ‘Ouverture, Scherzo und Finale’. Schumann beschouwde het stuk aanvankelijk als zijn tweede symfonie; in feite is het immers een symfonie waaraan alleen een langzaam deel ontbreekt. Na tal van aanpassingen volgde de uitgave van de drie delen pas in1846. Het werd opgedragen aan de Nederlandse componist Johannes Verhulst, van wie het ZSO in 2002 diens enige Sinfonie speelde. Ook vermeldde hij dat de stukken afzonderlijk gespeeld konden worden. En dat gebeurt dus vandaag.

In het langzame intro met zachtgevooisde violen en bijkans agressief klinkende cello’s komen twee thema’s aan bod die in het snellere vervolg voortdurend terugkomen.

Talentenconcert 2017

Doopsgezinde Vermaning, Lagendijk 34 in Koog aan de Zaan waar het ZSO elke dinsdagavond repeteert

Ludwig van Beethoven
(1770 - 1827) debuteerde als zevenjarige met ‘verschillende pianoconcerten en een paar trio’s’, maar op de affiches stond dat hij zes was. Dat zou meer luisteraars trekken, dacht zijn managende vader. Aanvankelijk maakte hij zijn beloften van wonderkind evenwel niet waar. Dat gebeurde pas veel later. Hij was een tijdje pianoleraar; speelde in keurvorstelijke orkesten en componeerde wat, vooral uit liefhebberij. Omstreeks 1790 trok hij naar Wenen, kreeg les van Haydn en Salieri en kreeg de gelegenheid in de paleizen van de Weense aristocratie op te treden als vertolker van zijn eigen pianocomposities. Niet lang daarna werden ook zijn kwartetten aan de hoven gespeeld. Ja zelfs zijn derde en vierde symfonie beleefden daar en toen hun première en hij trad voor het eerst als solist op in zijn tweede pianoconcert. Dat ging goed tot zijn veertigste, toen zijn steeds hardnekkiger wordende doofheid hem belette nog langer te soleren.
Componeren deed hij des te meer. Bijvoorbeeld twee ‘romances’ voor viool en een kleine orkestbezetting. De eerste, in F majeur, opus 50 draagt als officiële titel: Violin Romanze No. 2 en schreef hij in 1798. Hij gaf deze echter pas uit in 1805. Toen had hij al een andere romance voor viool geschreven, namelijk een in G groot, opus 40. Die kreeg als nummer 1. Beide zijn opgebouwd als rondo’s en behoren tot de klassieke kleine parels.

Het verhaal van **Antonín Dvořák** (1841 – 1904) is bekend: de arme slagerszoon die furore maakte in New York. Het begin is identiek aan dat van heel veel musici: ook hij ontving zijn eerste muzieklessen van de dorpsonderwijzer, annex –organist; ook hij begon heel jong met componeren en hij had een mecenas die zijn opleiding bekostigde. Hij werd altist in een orkest, gaf pianolessen en componeerde in zijn vrije tijd.
Zijn carrière raakte in een stroomversnelling toen hij de juiste toon wist aan te slaan. In zijn composities ging hij gebruik maken van liederen en melodieën uit de Tsjechische volkscultuur, die hij vervlocht in zijn composities. Heel beroemd werden bijvoorbeeld zijn Slavische Dansen. Het betekende een regelrechte doorbraak bij het grote publiek. Eerst in eigen land; daarna ook in de rest van Europa. Het toppunt van zijn roem behaalde hij toen hij werd benoemd tot directeur van het pasgestichte "National Conservatory of Art" in New York. Hij schreef er zijn beroemde negende symfonie, waarin hij Amerikaanse volksmuziek verwerkte.

Voor hij naar Amerika vertrok, organiseerde hij met een trio een soort van afscheidstournee langs 39 Tsjechische steden. Dvořák achter de piano begeleidde violist Ferdinand Lachner en cellist Hanus Wihan, wie hij mooie solopartijen gunde. Speciaal voor deze tournee componeerde hij in één (Kerst)dag naar men beweert, een Rondo voor ‘professor Wihan’. Een stuk met drie thema’s in de volgorde A-B-A-C-A-B-A en vanzelfsprekend gebaseerd op Tsjechische volkswijzen. Een paar jaar later werkte hij in Amerika de pianopartij om tot een partituur voor klein orkest. Dat hij een groot bewonderaar was van Wihan bewijst wel dat hij een paar jaar later zijn beroemde celloconcert speciaal voor hem schreef. Het is sindsdien een stuk gebleven dat elke grote cellist in zijn standaardrepertoire heeft.

ZAANS SYMFONIEORKEST

Het ZSO tijdens een repetitie in de Vermaning

Gaetano Domenico Maria Donizetti werd geboren in 1797 in het Italiaanse Bergamo, waar hij in 1848 overleed. Hoewel zijn familie tamelijk armlastig was, kreeg hij ruimschoots de kans om zijn muzikale talent te ontwikkelen. Op het muzieklyceum in Bologna en bij zijn privéleraren viel hij op door het gemak waarmee hij composities kon opschrijven. Hij werd, wat dat betreft, in die tijd wel vergeleken met Mozart. Zo gaat het verhaal dat hij uit het hoofd de complete partituur van een opera van zijn leraar Mattei Stanislao, bij wie later Rossini in de leer ging, opschreef nadat hij deze alleen maar gehoord had. Dat gemak waarmee hij muziek kon noteren benutte hij ten volle om aan de enorme vraag naar opera's te kunnen voldoen. Zijn record was dat hij in twee weken een complete opera (L'elisir d'amore) componeerde die zowel in Italië als in Frankrijk bijzonder succesvol was. En repertoire heeft gehouden. Zijn librettisten konden zijn tempo nauwelijks bijhouden. Voor Lucia di Lammermoor zette hij, gekweld door hevige hoofdpijn, elk vel van de tekst, nog nat van de inkt, meteen op muziek en aan het eind verzon hij de tekst maar zelf. De opera moest immers op tijd af. Dat was in 1835, op de top van zijn roem. Het werd daarna alleen maar minder, privé en muzikaal.

Donizetti staat te boek als een operacomponist. Hij heeft er dan ook 75 gemaakt. Dat is maar een deel van de ruim zeshonderd werken die op zijn naam staan. Die zijn wel altijd kleiner in omvang. Zo schreef hij onder andere 16 symfonieën, grote hoeveelheden strijkkwartetten, oratoria, soloconcerten, sonates en veel kamermuziek. De meeste orkestrale stukken schreef hij als twintiger, in het begin van zijn carrière, zich bekwamend in de vaardigheden van het componeren. Ze zijn zonder uitzondering melodieus, alsof ze geschreven zijn om gezongen te worden.

Donizetti's interessantste instrumentale werk is het concertino voor cello en viool. De beide solopartijen vullen elkaar heel goed aan zonder erg op de voorgrond te treden. Voor het orkest, en dan met name voor de fluit, zijn ook belangrijke rollen weggelegd. Het is een prachtig stuk dat terecht nog veel gespeeld wordt.

Enkele leden van het Zaans Symfonie orkest hebben met elkaar een klein ensemble opgericht. Dit groepje muzikanten heeft zich toegelegd op het spelen van oude dansmuziek. Van Weense walsen naar Italiaanse smartlappen, langs Argentijnse tango's, richting Vivaldi. Sanseveria, want zo heet het ensemble, neemt u mee de wereld rond. De spelers geven uw feest graag iets extra's. Soms wordt hun gevraagd of ze het niet erg vinden wat op de achtergrond te klinken. Het antwoord is NEE; zonder de Sanseveria- bijdrage zou uw speciale moment niet hetzelfde geweest zijn. Wilt u een bijeenkomst, feestje of receptie verlevendigen met salonmuziek? Neem dan contact op met José Vosbergen, 06 10840648. De opbrengst van de optredens komt ten goede aan het orkest.

ZAANS SYMFONIE ORKEST

Johann Wilhelm Wilms werd geboren in 1772 in het Duitse Witzhelden en overleed in 1847 in Amsterdam. Hij was dus een tijdgenoot van Beethoven, die twee jaar ouder was. Ook hij ontving zijn eerste muzieklessen van zijn vader, de dorpsonderwijzer en -organist. Aanvankelijk wilde hij predikant worden, maar koos toch voor de muziek, vooral geïnspireerd door de pianocomposities van Mozart. Zijn omgeving raadde hem aan voor zijn verdere ontwikkeling naar een grotere plaats te gaan. Voor zijn twintigste verhuisde hij daarom naar Amsterdam, waar hij in diverse orkesten als fluitist ging werken. Daarnaast speelde hij piano in allerlei Amsterdamse salons; aanvankelijk waren dat improvisaties van bestaande werken, maar allengs ook eigen composities. Dat bleef niet onopgemerkt getuige de volgende beschrijving van een tijdgenoot in het 'Biografisch Woordenboek der Nederlanden': 'Hij verstond de kunst, om door vrije fantasiën, door de meest geleerde en verrassende modulatiën, zijne toehoorders te boeijen en te verbazen.'

Begin twintig gaf hij zijn eerste compositie uit, een sonate voor klavecimbel. Van toen af kreeg hij veel compositieopdrachten van rijke Amsterdamse muziekliefhebbers en allengs werd zijn naam ook buiten Amsterdam bekend. Zijn vierde symfonie beleefde bijvoorbeeld zijn première in Leipzig. Hij werd als pianist en componist vergeleken met de groten: 'zijn spel muntte vooral uit door eene buitengemeene vaardigheid en nauwkeurigheid. Mozart en Haydn waren zijne meesters en voorgangers; in hunnen geest was hij doordrongen; zijne grootere stukken dragen steeds dezen klassieken stempel.' Ondanks al die aandacht lukte het hem evenwel niet om van het componeren te leven; hij bleef noodgedwongen actief als uitvoerend musicus en docent.

Wilms, een componist met zes grote symfonieën op zijn naam, is vooral bekend geworden door het lied 'Wien Neêrlands bloed' op de, althans in onze ogen, nogal bombastische tekst van Hendrik Tollens. De compositie behaalde de eerste prijs bij de wedstrijd naar een nieuw volkslied. Na de Franse tijd en de tijdelijke hereniging met België was daar behoefte aan. Het bleef het officiële volkslied tot in 1932 voor het Wilhelmus gekozen werd. Op het Wilhelmus had hij overigens al een reeks variaties voor orkest geschreven. Daarnaast zette hij ook andere liederen en liedjes op muziek, bijvoorbeeld enkele uit het liedboek 'Kinderliederen' van J.P. Heije en het bekende 'Wij leven vrij …'.

Met zijn zesde symfonie deed hij mee aan een compositiewedstrijd in Gent en behaalde daar de eerste prijs. Op het titelblad koketteerde hij met die prijs. Daar noemde hij de volledige titel: "Sinfonie á grand Orchestre qui á remporté le prix proposé par la Societé Royale des beaux-arts et de literature á Gand", waarmee hij overigens een orkest bedoelde met de omvang van wat we nu een kamerorkest noemen. Het smaakte kennelijk niet naar meer, want het was zijn laatste grote werk. Zijn lang als verloren gewaande zevende beleefde pas in 2002 zijn première. Nog voor zijn vijftigste ging hij het rustig aan doen en werd hij organist van de doopsgezinde gemeente 'Het Lam' in Amsterdam. Hij trok zich zelfs terug uit de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst waarvan hij een paar jaar eerder medeoprichter was.

De zesde symfonie bestaat uit vier delen. Het eerste deel begint met een korte, langzame inleiding die vrij plotseling overgaat in een furieus vervolg met een voortdurende herhaling van het in de inleiding aangekondigde thema. Het tweede deel ademt aanvankelijk een heel serene sfeer die ook weer plotseling omslaat in een onstuimig gedeelte om tenslotte in alle rust te eindigen. Wat dat betreft toont dit tweede deel in optima forma het romantische karakter: extreme stemmingswisselingen. Na een snel gespeeld Scherzo volgt een finale die wat het dramatische karakter betreft sterk doet denken aan het eerste deel. Maar ook nu verandert de toon als de hoorns de sfeer doen omslaan in waar je iets van blijheid in kunt herkennen.

Zeer gewaardeerde bezoeker,

Ik ben blij dat ik u welkom mocht heten; fijn dat u gekomen bent, want zonder u zou er geen concert geweest zijn! En het is, naar ik hoop, een mooi concert geworden met twee zeer getalenteerde solisten en een bijzonder programma. We zijn best wel een beetje trots op wat we u vandaag hebben kunnen laten horen.

Trouwe bezoekers zullen gemerkt hebben dat er wat veranderd is: dit voorjaar heeft het orkest na tien jaar afscheid genomen van dirigent Guido Müller. Berend van Halsema, vertrouwd in en met de Zaanstreek, voelt zich inmiddels helemaal thuis bij het ZSO. Na de zomer gaat het orkest starten met de voorbereiding van het honderdjarig bestaan. Dat is in 2020 en dat gaat groots gevierd worden. Met uw steun moet dat lukken.
Uw financiële steun wel te verstaan. Voor bijzondere projecten is nu eenmaal extra geld nodig en dat moet komen uit giften. Daarom wil ik vragen of u, als u het kunt missen, vriend van het orkest wilt worden. U kunt natuurlijk eenmalig een bedrag overmaken, maar u kunt ook vaste donateur worden. Het Zaans Symfonie Orkest wordt daardoor ook een beetje uw orkest.

U kunt uw donatie overmaken op rekeningnummer: NL52INGB0001882242 t.n.v. Zaans Symfonie Orkest onder vermelding van ‘vriend van het orkest’. Als u ons daarnaast een mailtje stuurt met uw gegevens, dan kunnen we u op de hoogte houden van de komende activiteiten. Indien u vragen heeft over donateurschap of sponsoring, dan kunt u altijd contact opnemen met het bestuur (kijk voor de contactgegevens en voor meer informatie op de website www.zaanssymfonieorkest.nl).

Alvast hartelijk dank voor uw bijdrage en, nogmaals, ik hoop dat u genoten hebt!

Vriendelijke groet,
Andrew Mattijssen,
voorzitter Zaans Symfonie Orkest

In het ZSO speelden:
Eerste viool: José Vosbergen, Anja Blekkenhorst, Ludo Fassaert, Lotte Bouma, Jeroen Dupont, Emo van Halsema, Maaike de Jong, Marianne Vingerhoeds,

Tweede viool: Ellis Verreijt, Ton Roling**,** Anne Dharampal, Dorothé Linders, Andrew Mattijssen**,** Ineke Weekers**,** Helga Bakker**,** David Eilander.

Altviool: Ria Slijkhuis, Wobbe Treffers, Adriaan van Herwijnen, Iris de Leur.

Cello: Jeannine Groenheiden, Herman Tromp, Paula Velthuys, Sebastiaan van Halsema.

Contrabas: Saskia Andriessen**,** Jan Engel.

Fluit: Jacco Verburgt**,** Christine Calis.

Hobo: Clara van der Meer, Lida Spaans.

Klarinet: Marcus Prins, Lia Kok.

Fagot: Harry Verweij, Wim Hoedemaker.

Hoorn: Simon Wals, Wil Jongeneel.

Trompet: Endhi Houthuijsen, Hilde de Jongh.

Slagwerk: Leida Zandstra.